

Status for integrationsindsatser på folkebibliotekerne i 2016

Indhold

Baggrund.....	2
Metode	2
Biblioteksintroduktion for nydanskere.....	3
Expat Dinners.....	4
Integrationsindsatser for børn og unge	5
Undervisning, kurser og vejledning til NEMID, Netbank, borger.dk, mm.	9
Lektiecaféer	13
Etablering af læsegrupper, mødegrupper, aktivitetsgrupper og lignende for voksne flygtninge og indvandrere	15
Sprogcaféer for flygtninge og indvandrere.....	20
Udstillinger, foredrag og arrangementer	23

Baggrund

Folkebibliotekerne har længe været en vigtig aktør på integrationsområdet, og for at opsamle og dele vigtige erfaringer samt styrke integrationsindsatsen på nationalt niveau blev der i slutningen af 2016 iværksat en indsamling af erfaringer og indsatser.

Bag tiltaget stod en midlertidig task force, som blev etableret i forlængelse af et initiativ om bibliotekernes indsats på flygtninge/indvandrerområdet, som Tænketaiken Fremtidens Biblioteker (DB) og Bibliotekarforbundet (BF) tog i foråret 2016. Task forcen ønskede at kortlægge bibliotekernes indsatser i forhold til flygtninge og indvandrere med henblik på at skabe overblik og fokus på nationalt niveau.

Task forcen bestod af repræsentanter fra Slots- og Kulturstyrelsen, Bibliotekschefforeningen (BCF), Statsbibliotekets BiblioteksCenter for Integration (SBCI), Gentofte Centralbibliotek samt DB og BF.

Metode

Folkebibliotekerne blev i efteråret 2016 opfordret til at indsende erfaringer med succesfulde projekter eller kommende projekter, samt tiltag over for flygtningemålgruppen, der har til formål at bidrage til at understøtte erhvervsparathed, sprogcafeer, integration i det lokale miljø, facilitering af praktikpladser og arbejde, samarbejde med institutioner- og folkeskolen, kulturel udveksling og lignende.

Der blev desuden indsamlet erfaringer fra bibliotekerne på konferencen "Veje til et hverdagsliv for flygtninge og indvandrere i Danmark" den 27. september 2016, der blev arrangeret af Danmarks almene boliger (BL), Slots- og Kulturstyrelsen samt BiblioteksCenter for Integration (Det Kgl. Bibliotek).

Endvidere er der udsendt et brev til alle bibliotekschefer i oktober 2016 med opfordring til at bidrage til indsamlingen, og der blev publiceret en artikel i Det Kgl. Biblioteks nyhedsbrev i september med samme opfordring.

<https://www.statsbiblioteket.dk/forbiblioteker/nyheder/opfordring-til-bibliotekerne-fokus-pa-integrationsindsatsen>

Det resulterede i erfaringer fra 20 folkebiblioteker. Til at supplere disse informationer blev forskellige tiltag på folkebibliotekernes hjemmesider undersøgt med udgangspunkt i de kommuner, der ifølge Danmarks Statistik har flest flygtninge og indvandrere. I denne status er kun udvalgte eksempler fra de samlede erfaringer beskrevet.

Biblioteksintroduktion for nydanskere

De fleste folkebiblioteker arrangerer i dag med jævne mellemrum introduktionsarrangementer for kommunens flygtninge. Dette arrangeres ofte i samarbejde med kommunen, lokale sprogskoler og asylcentre. Formålet er generelt at komme tættere på de nye medborgere med bibliotekets tilbud, og udbrede kendskabet til folkebiblioteket som et offentligt frirum, og som en oplagt kilde til kulturelle oplevelser, samt et sted med hjælp og vejledning til at begå sig i det danske samfund. Ofte bydes en klasse fra Sprogskolen, eller en gruppe forældre fra kommunens asylcenter indenfor til rundvisning og information, men en del af bibliotekerne vælger også aktivt at tage ud og besøge flygtningene på deres egen hjemmebane på sprogskolen, lokale bosteder eller asylcentret.

Eksempel 1:

Samarbejde med kommunens familiekonsulent i Odder Kommune

På Odder Bibliotek har man indledt et samarbejde med kommunens familiekonsulent fra Integrationsteamet. Hun tager ud til nye flygtningefamilier og hjælper dem i gang på alle mulige fronter. I den forbindelse inviterer hun dem ned til en hyggelig aften på biblioteket, hvor 2 bibliotekarer fortæller blandt andet om folkebibliotekstanken, hvordan de kan blive oprettet som lånere, arrangementsstilbud, og om vigtigheden af at der bliver læst højt for børnene. Der er tolk på, da det drejer sig om ret nye familier, ligesom biblioteket har udarbejdet en flyer, der fortæller om biblioteket på arabisk. Den første gang deltog ca. 20 personer – børn og voksne. Det var en stor succes, og flere drog derfra som nyoprettede lånere og med billedbøger på arabisk i tasken. Arrangementet gentages i det nye år med nye familier.

Eksempel 2:

Bogbus besøger asylcentret i Esbjerg Kommune

I 2016 har Esbjerg Kommunes Biblioteker besøgt det lokale asylcenter i Egebæk-Hviding nær Ribe med bibliotekets bogbus. Efter aftalte med centerlederen lægger bussen nu vejen forbi centeret en gang om måneden på aftalte datoer. Bogbussen medbringer relevante materialer i form af materialer til danskindlæring, ordbøger, billedbøger, 'legeteksmaterialer', materialer på arabisk, persisk, kurdisk samt SBCI kataloger over materialer til udlån.

Tanken har været at komme tæt på de nye medborgere med bibliotekstilbud. Der har været et pænt besøgstal, men i sagens natur også en del udskiftning blandt lånerne. Nogle lånere er begyndt at bruge det nærliggende Ribe Bibliotek med de lidt større muligheder end den lille bogbus. Her er der gennemført to biblioteksorienteringer for asylsøgere hos Lærdansk i Ribe.

Asylcentret har for nylig også oprettet en mødregruppe til forældre med små børn på centret. Her har biblioteket bidraget med sprogstimulerende materialer til mødregruppen.

"Vi har måske ikke en række målbare resultater med tanke på forbedret integration, men har en stærk følelse, at det giver god mening at komme ud på asylcentret og dermed give et lille bidrag til bedre at kunne begå sig og føle sig velkommen i det danske samfund." – Ole Laursen, bibliotekar i afdelingen Medborgerskab & Kultur.

Expat Dinners

En del folkebiblioteker afholder internationale sammenskudsmiddage, hvor deltagerne bidrager med en ret fra deres hjemland til en fælles buffet. Initiativet startede som et nationalt projekt fra 2010 til 2013 i forbindelse med 'Projekt Newcomers', hvor 25 % af de danske folkebiblioteker deltog. Siden er initiativet med Expat Dinners blevet forankret med stor succes, og det er i dag decentrale lokale initiativer eftersom de fleste af bibliotekerne selv ønsker at bestemme dato og omfang. Biblioteket får som vært for disse sammenskudsmiddage en oplagt lejlighed til at præsentere deltagerne for de mange tilbud og services, som kunne være relevante for expats. Indledningsvist var projektets primære målgruppe primært arbejdsmigranter snarere end flygtninge, men grundet de senere års stigning i ny tilkommende flygtninge og asylansøgere til Danmark, tilpasser arrangementerne sig i høj grad til de lokale omstændigheder og behov.

Eksempel 1:

Hygge Across Cultures – internationalt kagebord i Viborg

Hygge Across Cultures-arrangementerne på Hovedbiblioteket i Viborg har til formål at skabe en hyggelig ramme for at mødes på tværs af kulturer og generationer.

Til arrangementerne er alle velkomne, og biblioteket opfordrer deltagerne til at bidrage med en kage fra deres hjemland, hvis de har mulighed for det. Biblioteket arrangerer derefter et stort fælles kagebord og stiller kaffe frem. Deraf opstår der samtaler omkring kagerne, som fungerer som en åbning og et almenmenneskeligt samtaleemne, som kan give små indblik i en anden kultur. Den naturlige reservation mellem deltagere, som ikke kender hinanden på forhånd, bliver brudt.

Hygge Across Cultures arrangeres af De Frivilliges Hus i Viborg, Venligboerne i Viborg og Omegn, Frivilliggruppen i Viborg under Dansk Flygtningehjælp, Røde Kors, unge fra 3. sal, Bydelsmødrene og Viborg Bibliotekerne.

"Der kommer mange forskellige til arrangementerne. Vi har set folk fra bl.a. Tyskland, USA, Syrien og Færøerne. De her nydanskere har et stort ønske om at lære kulturen og sproget bedre at kende. Der er omvendt også mange 'gammeldanskere' i Viborg, som gerne vil møde og hjælpe de nytilkomne viborgensere, men som ikke har lyst til at blive frivillige i de klassiske hjælpeorganisationer. Så Hygge Across Cultures er en lillebitte mulighed for at gøre lidt i travle hverdage. Hygge Across Cultures går udenom politik. Det er uformelle og uforpligtende møder, hvor vi lærer hinanden lidt bedre at kende og er ligeværdige. Der er ikke grænser for hvad kage kan." – Kathrine Sørensen Bech, bibliotekar, Viborg Bibliotekerne

Integrationsindsatser for børn og unge

Det er veldokumenteret, at der findes en sammenhæng mellem jævnlig biblioteksbrug som barn, og et højere uddannelsesniveau senere i livet. For børn af forældre med dansk som andetsprog, kan biblioteket spille en assisterende rolle i barnets dansksproglige indlæring, og dermed fremme inklusionen af tosprogede børn i det danske samfund så tidligt som muligt. Eksempelvis udlåner folkebibliotekerne 'sprogkufferter', i nogle kommuner endda specielt sammensatte kufferter målrettet tosprogede førskolebørn. De lånes af både forældre og daginstitutioner, og indeholder blandt andet børnebøger og læringsspil, som er med til at stimulere barnets sproglige egenskaber fra en tidlig alder. Andre eksempler på bibliotekernes integrationsfremmende tiltag for børn og unge tæller blandt andet skolesamarbejder og aktiviteter på selve biblioteket, eksempelvis legestuer for flygtningebørn og deres forældre, eller spilaftener for unge.

Eksempel 1:

Københavns Bibliotekers projekt 'Skolestart. Er I parate?'

Formålet er at styrke biblioteksuvante forældres brug af biblioteket i forbindelse med deres børns skolestart.

Biblioteksmedarbejdere besøger daginstitutioner i udsatte boligområder i forbindelse med forældrekafe om eftermiddagen og har dialog med forældrene om, hvordan de kan bruge biblioteket, når deres barn skal begynde i skole.

Målet er at give de biblioteksuvante forældre et nyt billede af biblioteket gennem mødet med konkrete medarbejdere på forældrenes hjemmebane, nemlig i deres barns daginstitution.

Der foretages en forventningsafstemning med daginstitutionsledere på forhånd, arrangeres besøg i daginstitutionerne, samt dialog med forældrene på en uformel måde, hvor biblioteksmedarbejderne fortæller om bøger og sprogstimulerende materialer, som kan lånes på biblioteket – herunder bøger på arabisk, farsi, somali etc.

Der samarbejdes med daginstitutioner og sprogvejledere om tiltaget.

Konceptet har indtil nu været gennemført fire gange i 2016 i København. Erfaringerne viser, at forældrene er meget interesserede i selve dialogen med biblioteksmedarbejderne og får nogle andre indfaldsvinkler til, hvordan de som forældre kan hjælpe til med børnenes skole- og læsestart. Det har været nemt at skabe kontakt til målgruppen, da bibliotekets repræsentanter møder dem på deres kendte og trygge hjemmebane.

"Daginstitutionslederne siger, at vores besøg giver dem nye anledninger til at tale med forældrene om sprogstimulering og deres opgave med at være læsende rollemodeller for deres børn." – Lisbet Vestergaard, udviklingskonsulent, Københavns Biblioteker

Konceptet koster omkring 3000 kr. at gennemføre, samt omkring 30 arbejdstimer til planlægning, PR, pakning af materialer, gennemførelse og opsamling.

Eksempel 2:

Kulturrejsen i Roskilde

Formålet er dels at bygge videre på de positive erfaringer fra projekt Bogstart, hvor børn, i en tidlig alder introduceres til bibliotek, litteratur og kultur, og dels at tilbyde disse udsatte børn en fælles kulturel referenceramme, inden skolestart. Understøtter vores bibliotekspolitiske indsatsområder, BRIL, kulturstrøget og BiMus.

I samarbejde med Boligselskabet Sjælland og tre daginstitutioner i tilknytning til Roskildes udsatte boligområder, har vi ansøgt Slots- og Kulturstyrelsen om kulturkufferter til 180 børn i alderen 3-6 år. Ud over kufferternes indhold, tilbydes børnene også en række lokale kulturoplevelser, herunder bl.a. skattejagt på kulturstrøget i Roskilde, Idrætsdag på Idrætsbiblioteket, besøg på Roskilde museum og i Roskilde Domkirke. Projektet afsluttes med en stor udstilling, hvor alle børn udstiller et produkt, de har lavet i daginstitutionen, som knytter an til indholdet i kufferterne.

Slots- og Kulturstyrelsen har bidraget til projektet med Kulturkufferter, der indeholder bøger, film og musik. Roskilde Bibliotek har bidraget med personaletimer samt lidt forplejning til de deltagende børn, de gange, de er på biblioteket. De deltagende daginstitutioner bidrager med personaletimer og transport til de aktiviteter, der er en del af projektet. Boligselskabet Sjælland bidrager med timer til aktiviteter og lokaler til udstilling.

Kontaktperson: Melanie Holst, udviklingskonsulent, Roskilde Bibliotekerne

Eksempel 3:

Projekt 'Demokrati og digital dannelse'

Projektets formål var at styrke elever i 8./9. klasses oplevelse af demokratisk indflydelse ved at lade dem arbejde med et emne, der har direkte indflydelse på deres liv; nemlig digital dannelse og web-etik i folkeskolen. Projektet blev drevet af Statsbiblioteket og deltagerkommunerne var Gribskov, Ishøj og Horsens.

Der blev i de tre kommuner planlagt og gennemført et undervisningsforløb for eleverne i fællesskab. I projektperioden blev der også indsamlet viden om relevante temaer til undervisning. Der blev den 7. marts 2016 afholdt en fælles elevdag i Ishøj, som eleverne har været meget glade for. Det var en dag, hvor eleverne skulle samarbejde på tværs af kommunerne og løse forskellige opgaver. Dagen blev afsluttet med et oplæg om digital dannelse af Vincent F. Hendricks.

Alle tre deltagerkommuner er enige om, at det er lykkedes at inddrage eleverne i de demokratiske processer med digital dannelse som et velegnet tema, da alle eleverne har en holdning til det. Undervisningsforløbet har givet eleverne mere synlighed og ansvar for at være med til den digitale dannelse. Den fælles elevdag i Ishøj med fokus på digital dannelse var vellykket, og gav stort udbytte i form af kulturmødet med eleverne fra de andre kommuner, men også Vincent Hendricks pointer har fyldt meget efterfølgende i dialogen ude i klasserne.

I forhold til skolereformen og ”åben skole” er det oplagt at samarbejde og inddrage virkeligheden i undervisningen. Eleverne lærer meget af at afprøve teorier i virkeligheden, og i dette projekt skulle de kunne argumentere ud fra forskellige politiske holdninger og indgå kompromisser.

For bibliotekerne har den direkte kontakt med eleverne også være en øjenåbner, og givet et større kendskab til elevernes behov og grænser. Bibliotekernes bidrag til undervisning mht. kildekritik har forbedret elevernes værktøjer til bedømmelse af kilder.

Projektdeltagerne mener at have draget en række erfaringer, som med fordel vil kunne bruges på andre biblioteker:

- 1) Man bør forventningsafstemme inden projektet starter og være skarp på rollefordelingen,
- 2) Biblioteket skal byde ind med projekter som er relevante og tidssvarende for eleverne og lade lærerne få medindflydelse på indhold,
- 3) Biblioteket tager sig af det praktiske, så det er nemt for lærerne at deltage,
- 4) Undervisningsforløbene skal helst være interaktive,
- 5) Det er et rigtigt godt incitament for eleverne, at deres produkt (i dette projekt: digitale retningslinjer) kommer videre end skolegården, at det rent faktisk kan bruges til noget.

Eksempel 4:

VIP-service til dagplejere i Vollsmose Bibliotek

Vollsmose Bibliotek har indkøbt nye spændende materialer til sprogstimulering af børn i alderen 6 måneder til 3 år, og ville rigtig gerne have dagplejerne til at bruge tilbuddet endnu mere. Derfor blev der taget kontakt til dagplejerne, og deres behov for biblioteksservice blev dokumenteret via bibliotekarens interview af dagplejere i eget hjem.

Aktiviteterne fokuserede på afklaring af dagplejerens ønsker og behov i forbindelse med biblioteksbetjening, herunder indblik i dagplejerens hverdag, arbejdsforhold og faglige kompetencer. En bibliotekar gennemførte interviewrunde i dagplejerens hjem – med børnene til stede! Biblioteket udviklede løbende – i samarbejde med den tilknyttede sprogpædagog – bibliotekets samling af sprogstimulerende materialer med hensyn til indkøb, præsentation og formidling.

Desuden blev det undersøgt om bibliotekets tilbud, åbningstider og materialesamling matcher dagplejerens behov for at optimere:

- kontakten til dagplejere i lokalområdet,
- samarbejdet med den kommunale dagpleje,
- benyttelsen af bibliotekets samling af sprogstimulerende materialer,
- brugen af sprogpædagogens tilbud om råd og vejledning i biblioteksudlånet.

Der er kommet flere spændende resultater ud af projektet, såsom særlig udvidet tidlig åbningstid for dagplejere i biblioteket og forankring af tæt samarbejde med en sprogpædagog i udlånet. Arrangementer for - og biblioteksbetjening af dagplejere med børn i store barnevogne kræver gode adgangsforhold, parkeringsmuligheder og gerne masser af gulvplads.

Kontaktperson: Bibliotekar Bente Weisbjerg, Vollsmose Bibliotek, Odense Centralbibliotek, tlf. 65 514344, mail: blw@odense.dk

Undervisning, kurser og vejledning til NEMID, Netbank, borger.dk, mm.

Folkebiblioteket fungerer mange steder som det lokale uformelle læringsrum. Kommunikationen med det offentlige og virksomheder er i stigende grad blevet digital, og folkebibliotekerne tilbyder vejledning og forskellige kurser til flygtninge og indvandrere i kommunikation og offentlig selvbetjening.

Eksempel 1:

Fredericia Biblioteks 'Vejledningsbutik'

På baggrund af gode erfaringer fra et 4-årigt medborgerprojekt, hvor biblioteket afprøvede en masse tiltag, valgte man at etablere Vejledningsbutikken som et fast tilbud. Tiltaget har til formål at hjælpe især nye borgere med stort og småt.

En bibliotekar (Lissi Lind) er fast tilknyttet en eftermiddag om ugen, hvor Medborgerhusets café danner rammerne om Vejledningsbutikken. Aktiviteterne kan være oversættelse og forståelse af breve, hjælp til kontakt til myndigheder, råd og vejledning i forbindelse med forventninger fra børnenes skole og i det hele taget bare alt det, man kunne kalde mestring af det at være borger i Danmark.

"Der er skabt et utrolig tillidsforhold op omkring Lissi – det er altafgørende. Hun har hjælp fra en frivillig, som også nyder stor respekt i området. Det er selvfølgelig åbent for alle, men det er beboerne af anden etnisk herkomst, der benytter det." – Jytte Bræmer, bibliotekschef, Fredericia Bibliotek

Kontaktperson: Lissi Hygum Lind, bibliotekar, Fredericia Bibliotek.

Eksempel 2:

Netbank for Nydanskere på Nordfyn

Formålet er at afholde et seminar for en gruppe af ressourcestærke flygtninge, hvor deltagerne bliver oplært i:

- anvendelse af Netbank overordnet,
- forståelse og anvendelse af indbetalingskort, og
- tilmelding af faste betalinger til PBS, med henblik på at de kan og skal formidle denne viden til de mennesker i deres netværk, som er i samme livssituation.

Målgruppen blev fundet i samarbejde med Chadi Dabbagh fra Socialcenter Nordfyn, som også var med til at skabe konceptet. Han sørgede for at opsøge interesserede nydanskere, og biblioteket udsendte invitationer til de pågældende. Ud af 10 inviterede mødte 7 op til seminardagen. Deltagerne fik hver en trykt kopi af en særligt udarbejdet folder ved afslutningen af seminaret, som blev anvendt som præsentationsmateriale ved gennemgangen af Nordfyns Banks netbank.

Biblioteket inviterede blandt andet også Søren Schlanbusch fra den lokale afdeling af Danske Bank, så denne kunne vejlede i deres ydelser omkring formålspunkterne. Nordfyns Bank blev også kontaktet, men her var et samarbejde desværre ikke muligt. Ud over de planlagte punkter blev der også vejledt i overførsler mellem konti, faste overførsler, og mindre enkeltstående spørgsmål.

Erfaringer viser, at i forhold til at finde og kontakte målgruppen var det en taknemmelig opgave, idet Chadi allerede havde kontakt til oplagte personer. Samarbejdet med bankerne var henholdsvis let og uladsiggørligt. Her har begge kommunale organisationer opdaget værdifulde samarbejdspartnere med en konkret person i Danske Bank, samt den lokale afdeling af Nordfyns Bibliotek & Borgerservice (dvs. Sønderø-afdelingen).

Indsatsen på dette projekt var et eksperiment og en læringsøvelse, og konkret videreføres den ikke pt. Der er bl.a. sket en udvikling i kommunen, hvor færre i målgruppen har Nordfyns Bank og flere har Danske Bank, og derfor er materialet nu mindre relevant for den pågældende målgruppe.

”Læringen for B&B var flersidig: dels lærte vi nogle gode samarbejdspartnere at kende, dels lærte vi enkelte borgere at kende, som siden har været hyppige stamgæster hos os, og dels fik vi nye indsigter i, hvordan vi selv kan bidrage til forskellige aspekter af integrationen med relativt få midler.

”Vores vurdering var at det var overvejende vellykket. Vi havde en målsætning om at 6-8 deltagere skulle gennemføre seminaret, og det lykkedes at få 7. Det vellykkede i projektet var også læringen, som anført ovenfor, og erfaringen med at producere egne materialer omkring projektarbejder. Det mindre vellykkede var, at der ikke er blevet fulgt op på, hvorvidt deltagerne har videreført deres læring til mennesker i deres netværk.” – Daniel Smücher Windolf, projekt- og eventmager, Nordfyns Bibliotek & Borgerservice

Nærmere beskrivelse af projektet samt .pdf-produkt kan findes her:

<https://www.nordfynsbib.dk/netbank>

Eksempel 3:

Åbent tilbud hos Bibliotek Sønderborg

Formålet var at give nyankomne flygtninge et tilbud om hjælp til praktiske gøremål som for eksempel hjælp til NemID, print af dokumenter, fremfindning af diverse ansøgningsblanketter og hjælp til digitale selvbetjeningsløsninger.

Åbent tilbud foregår to gange ugentligt og varer fra ca. kl. 14-17. Tiltaget tiltrækker nye brugere, og giver dem et indblik i hvilke muligheder der er på et dansk folkebibliotek. Da det danske folkebibliotek er et specielt fænomen som rummer muligheder traditionelle biblioteker ikke kan tilbyde, har Åbent tilbud givet biblioteket mulighed for at gøre nyankomne flygtninge bekendt med det danske bibliotekssystem og den mangfoldighed af opgaver vi varetager.

Tilbuddet er enormt populært og bliver flittigt brugt. Da kommunerne har meget travlt med den basale del af integrationen såsom boligplacering og beskæftigelse har der ikke været meget overskud til at hjælpe med praktiske gøremål i hverdagen. Brugen af Nemid og digitale selvbetjeningsløsninger er nogen af de store udfordringer nyankomne kæmper med da de både kræver at man kan dansk og bruge en computer. Derudover har mange henvendt sig for at få deres breve fra kommune og udlændingestyrelsen forklaret da de selv ikke har de fornødne sprogkunderskaber.

Eksempel 4:

Drop in – åben rådgivning i Roskilde

Formålet var at understøtte målsætningerne om lige adgang til læring, beskæftigelse og selvforsørgelse via tilbud, der styrker flygtninges digitale kompetencer og hjælp til selvhjælp.

I et samarbejde mellem Roskilde Bibliotekerne, Borgerservice og Integrationsafdelingen i Roskilde Kommune tilbydes åben og professionel rådgivning om spørgsmål og kontakt til det offentlige, samt hjælp til digitale services. Målgruppen er Roskildeborgere, herunder især nye flygtninge, som ikke har tilstrækkelige danskunderskaber til at anvende de ordinære tilbud på bibliotek, borgerservice og kommune. Rådgivningen stiller sagsbehandlere, borgerserviceassistenter og tolke til rådighed, og har åbent hver mandag og torsdag eftermiddag på Roskilde bibliotek, samt onsdage på sprogskolen Clavis i Roskilde.

Rådgivningen dækker et stort og voksende behov. Der stilles mange spørgsmål af økonomisk og juridisk karakter, ligesom der er et stort behov for hjælp til digitale løsninger og henvendelser.

Kontaktperson: Ane-Dorthe Gad

Eksempel 5:

To medarbejdere dedikeret særligt til integrationsarbejde på Rudersdal Bibliotekerne

På Rudersdal Bibliotekerne har man, som en fast del af driften, valgt at dedikere to medarbejdere til at have et særligt øje på integrationsfremmende arbejde.

En underviser i dansk og engelsk, mens den anden taler arabisk. Sammen tilrettelægger de undervisning for både grupper af nydanskere og individuelle, samt står for vejledningen i at benytte IT-faciliteter, NemID og andre digitale selvbetjeningsløsninger.

Vejledningen gør meget ud af at lægge niveauet efter flygtningenes sprogkunderskaber (på enten dansk, engelsk eller arabisk). Der er oprettet ugentlige træffetider, både telefonisk og fysisk, hvor en arabisk- eller engelsktalende medarbejder er til rådighed.

Den arabisktalende medarbejder afholder også arrangementer på biblioteket for børn, blandt andet yoga, leg, mm.

De to dedikerede medarbejdere har desuden, som en forsøgsordning, oprettet en facebookprofil der retter sig mod områdets nydanskere, gennem hvilken de fortæller om bibliotekets arrangementer og tilbud. Erfaringen er, at opbygning af personlige kontakter og relationer mellem bibliotekets medarbejdere og områdets nydanskere er en central del af integrationsindsatsen.

Eksempel 6:

Undervisning i It, medborgerdansk og matematik på Roskilde Bibliotekerne

Formålet er, at understøtte satsningen på Bibliotekernes rolle i lokalområdet (BRIL) og 'Den digitale borger' ved at give asylansøgere adgang til læring og til at styrke deres digitale kompetencer. Der satses også på et godt og solidt samarbejde omkring integration mellem Roskilde Bibliotekerne og lokale aktører, der arbejder med flygtninge, Indvandrere og asylansøgere.

I samarbejde med Røde Kors, asylcenter Skt. Hans, tilbydes asylansøgere fra asylcenterets skole undervisning i It, medborgerdansk og matematik på Roskilde bibliotek. Det er skolens egne lærere, der underviser. Roskilde Bibliotekerne stiller lokale, It- og undervisningsudstyr til rådighed. Undervisningen finder sted hver fredag kl. 10-14:30 (Aktiviteten er afsluttet d. 30/11 2016, da asylcenteret i Roskilde lukkes).

Praktiske erfaringer videreføres til nye undervisningsaktiviteter, der inddrager nye brugergrupper. Samarbejdet med Røde Kors videreføres til andre projekter.

Kontaktperson: Melanie Holst, udviklingskonsulent, Roskilde Bibliotekerne

Lektiecaféer

Bibliotekernes lektiecaféer er for alle med behov for lektiehjælp, men henvender sig særligt til folkeskoleelever og sprogskoleelever. I princippet er lektiecaféer et tilbud til alle, men i praksis er bibliotekernes erfaringer mange steder dog, at det især er tosprogede som benytter sig af lektiecaféerne.

Projekt ”100 lektiecaféer”

Folkebibliotekerne i Danmark har drevet lektiecaféer over hele landet i over ti år. Over 130 lektiecaféer blev desuden etableret i forbindelse med projekt ”[100 lektiecaféer](#)” i 2006-2009, og servicen indgår nu i mange bibliotekers generelle tilbud.

Kulturministeriet og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration indgik efteråret 2006 en samarbejdsaftale, der skulle styrke bibliotekernes arbejde med integration. Første resultat af aftalen var en støtteordning, hvor biblioteker kunne søge Styrelsen for Bibliotek og Medier om økonomisk tilskud til at oprette og drive lektiecaféer for tosprogede og andre interesserede børn. Målet var, at der i løbet af få år findes lektiecaféer på en lang række af landets folkebiblioteker. Puljen lukkede i oktober 2009. Der blev i alt givet støtte til 135 lektiecaféer, og målet om 100 lektiecaféer blev dermed nået. Derudover blev der givet støtte til 35 udvidelser af lektiecaféer.

Projektets formål i korte træk:

- Styrke danskundskaber hos tosprogede børn og unge
- Medvirke til at flere unge opnår gode skoleundskaber
- Medvirke til at flere fuldfører en uddannelse
- Udvikle dialogfora/kulturmøder mellem tosprogede og andre børn
- Medvirke til at forældre inddrages aktivt i skole/uddannelsesforløb
- På sigt: at deltagerne inddrages i aktivt medborgerskab

Hvorfor det er oplagt at etablere lektiehjælp på biblioteket?:

- Biblioteket skal fremme oplysning og uddannelse
- Biblioteket er et neutralt sted
- Biblioteket har et godt omdømme hos målgruppen
- Bibliotekerne formidler viden
- Bibliotekerne har en landsdækkende struktur

BiblioteksCenter for Integration har i perioden 2006-2009 ydet:

- Vejledning om etablering af café
- Hjælp til ”rekruttering” af frivillige
- Vejledning til markedsføring
- Vejledning til videreudvikling af caféerne
- Hjælp til optælling af deltagere / statistik

Lektier Online

Den prisvindende, nationale tjeneste [Lektier Online](http://www.statsbiblioteket.dk/lektier-online) har fungeret som digital lektiehjælp til udsatte børn i 6. – 10. klasse – herunder tosprogede børn. Formålet er at give børnene mulighed for at styrke deres faglige kompetencer i et uformelt, digitalt rum med personlig hjælp i op til 45 min. Projektet har været finansieret af satspuljen gennem seks år, og har været drevet i samarbejde med Statsbiblioteket, Kulturministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Statsbiblioteket stod som projektejer af Lektier Online frem til udgangen af 2016, men har indstillet aktiviteterne, og online lektiehjælp føres i stedet videre af Ungdommens Røde Kors.

Mere information om projektet kan også findes gennem statsbiblioteket.

<http://www.statsbiblioteket.dk/lektier-online>

Etablering af læsegrupper, mødegrupper, aktivitetsgrupper og lignende for voksne flygtninge og indvandrere

Sammenlignet med den samlede danske befolkning, er der en større andel blandt flygtninge, samt blandt danskere med indvandrerbaggrund, som benytter sig af folkebibliotekerne. En væsentlig forklaring skal findes i at mange blandt disse samfundsgrupper, i højere grad end hos resten af befolkningen, benytter bibliotekerne som socialt opholds- og mødested. Bibliotekerne har derfor et stort potentiale som integrationsfremmende institution, hvor flygtninge har mulighed for at stifte nye bekendtskaber og blive en del af fællesskaber og netværk – både med andre flygtninge og med almindelige danskere. Gennem etablering af grupper som f.eks. læser dagens avis i fællesskab og debatterer aktuelle samfundsemner, kan bibliotekerne tilskynde nydanskere til at tage del i lokalsamfundet, og derved styrke den sociale sammenhængskraft på lokalt niveau.

Eksempel 1:

Cykeltræning for voksne flygtninge og indvandrere på Frederiksberg

Formålet med tiltaget er, at Biblioteket Domus Vista har sigtet mod at opøve cykelfærdigheder hos voksne flygtninge og indvandrere, så de opnår højere mobilitet, selvstændighed og muligheder for øget deltagelse i samfundet. Biblioteket har samarbejdet med Områdefornyelsen og et antal frivillige om tiltaget.

Kursisterne har altovervejende været kvinder, kun to mænd har deltaget i cykeltræningen i løbet af de år, projektet har kørt. Kursisterne har for størstedelen været elever på Social- og Sundhedshjælperuddannelsen, der har som krav, at man skal kunne cykle i forbindelse med at være i praktik og udføre hjemmepleje. Den anden gruppe er kvinder, der har brugt cykeltræningen som en måde, at komme ”ud af døren” på. Aldersmæssigt har de været mellem 28 og 64.

De færreste af kursisterne har tidligere været fysisk aktive andet end i form af madlavning, rengøring og børnepasning derhjemme. Deres opstart på cyklen har derfor været en fysisk udfordring, hvilket har været særligt signifikant for omskårne kvinder, som har haft vanskeligheder med at sidde på cyklen i længere tid.

Også psykisk har det for kursisterne været en udfordring at skulle lære at cykle. Ikke bare i form af angsten for at falde. Påklædningen har været en udfordring, når kursisterne af hensyn til sikkerheden har været nødt til at tilpasse de løse gevandter til situationen og klimaet. Også det at skulle finde sig til rette med mandlige cykelinstruktører har krævet en indsats. Endelig har en del af kursisterne ikke haft mange erfaringer med at skulle tilegne sig ny viden eller lærdom. Deres tro på egne evner har derfor været sparsomme.

Eksempel 1 fortsat:

En stor del af arbejdet for instruktørerne har derfor også bestået i opmuntring, at skabe et trygt rum for læring, at gøre cykling til en morsom aktivitet og etablering af et fællesskab, kursisterne imellem.

”Projektet har afgjort været en succes! Der har været over 100 kursister tilmeldt træningen gennem årene. Nogle har været der kontinuerligt gennem en hel sæson, andre har blot været forbi nogle gange. Vi har aldrig måttet give op, alle der har villet det, har lært at cykle.

Men projektet har også arbejdet med at give kvinderne andre mere subtile færdigheder, såsom at møde til tiden, overholde aftaler og indgå i ”arbejdsfællesskaber” med mænd. Hertil kommer den kontinuerlige sprogtræning under træningen og i pauserne. Instruktørerne har også fungeret som medborgere med råd og vejledning om stort og småt.

Endelig har cykeltræningen også givet kursisterne mod på at kaste sig over andre udfordringer i deres liv, eksempelvis IT, at gå i træningscenter, aftenskoleundervisning og at bidrage til fællesskabet ved selv at blive frivillige. ” – Jacob Brønnum, leder af Medborgercenter Nordens Plads

Eksempel 2:

Kvindegruppen 'I Tråd med Verden' på Ishøj Bibliotek

Formålet var, at give de deltagende kvinder et større kendskab til og forståelse for det omkringliggende lokalsamfund; dets struktur og infrastruktur for på denne måde at styrke det aktive medborgerskab.

Målgruppen var primært udsatte flygtninge- og indvandrerkvinder i aldersgruppen 35-60 år, som er på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse, og som har problemer ud over ledighed. De har svært ved dansk, er langt fra det ordinære arbejdsmarked, kan være socialt isolerede og har ofte kroniske og/eller livsstilssygdomme.

”Forløbet tog sit afsæt i 'Vi læser avisen – sammen' med inspiration fra Bente Lund Weisbjerg i Vollsmose. Vi har sammen læst avis i et par år, senest med primær fokus på lokalaviser og informationsmateriale. Det blev ved læsning tydeligt, at kvindernes kendskab til hvad der foregik lokalt med fordel kunne styrkes. Fokus flyttedes derfor fra at læse om byen og lokalområdet, til fysisk at bevæge sig ud i den. Små skridt ad gangen, og gradvist blev cirklerne gjort større. ”

Eksempel 2 fortsat:

Fra bibliotekets side har man trukket på både kolleger og samarbejdspartnere i Ishøj. Det har gjort det muligt at få adgang til personer og steder i kommunen, der ellers normalt ikke er åbne for almenheden. Således har gruppen besøgt kulturinstitutioner, hørt om Byrådet og dets arbejde, samt set hvordan den lokale tv-station arbejder. Det er derfor lykkedes Ishøj Bibliotek at ”komme ind i maskinrummet”, og man har sammen med kvinderne fået indblik i, hvordan ting i lokalsamfundet fungerer.

Ved en enkelt af gruppens sanketure har man haft et godt samarbejde med den lokale facebookgruppe ’Vores Ishøj’, samt Ældres Netværk Ishøj (Cykling uden alder).

Kvinderne er i samarbejdsperioden blevet sendt til projekt ’I Tråd med Verden’ gennem jobcenteret. ITMV var dermed en værdifuld sparringspartner i forhold til at etablere kontakt til målgruppen.

Fra bibliotekets side vurderer man, at man via samarbejdet med ’I Tråd Med Verden’ har erhvervet værdifulde erfaringer som man påtænker at bruge i bibliotekets fortsatte arbejde med integration.

Effekten af projektet er helt konkret at målgruppen gennem deltagelse i integrationsindsatsen bliver bekendt med tilbud og muligheder i Ishøj.

”Det er fra bibliotekets side tydeligt, at vores deltagelse i projektet har givet flere kvinder mod på selv at opsøge information. Vi oplever at der er begyndt at komme kvinder fra integrationsprojektet på besøg på biblioteket og efterspørge vores services.

Vi på Ishøj Bibliotek har været så heldige at få indsigt i fantastiske kvinders liv. ”

Et råd til andre fra Ishøj Bibliotek lyder, at det i høj grad er værd at overveje, om deltagere i samtaleklubber og lignende skal tilbydes deltagelse frivilligt eller tvungent.

Det har på samme tid været både nemt og udfordrende at have deltagere, som ikke frivilligt har valgt at deltage i aktiviteten.

Det er dog Ishøj Biblioteks opfattelse, at frivillighed er en styrke.

Kontaktpersoner:

Maya Degn Littrup (boligsocial medarbejder)

Helle Emmerich (Overassistent, Ishøj Bibliotek)

Wenche Andreasen (Bibliotekar, Ishøj Bibliotek)

Eksempel 3:

Projekt 'Aktivt medborgerskab'

I 2015 fik 10 biblioteker og boligsociale projekter sammen med Slots- og Kulturstyrelsen, Danmarks Almene Boliger og Statsbiblioteket midler fra det daværende Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold til at gennemføre et 2-årigt projekt om inddragelse af nydanskere i aktiviteter, der sikrer aktivt medborgerskab.

Det overordnede formål med projektet var at inddrage nydanskere i aktiviteter med demokratiske processer. Der var tale om et projekt med tre delaktiviteter, hvor der er knyttet elementer af praksisnær undervisning i lokalt forankrede demokratiske indflydelseskanaler.

Deltagerne kom fra Odense, København, Gladsaxe, Aalborg, Esbjerg, Roskilde, Viborg, Horsens og Randers, og bibliotekerne og de boligsociale projekter i de 10 delprojekter skulle hver etablere to klubber i fællesskab.

Succeskriterierne var:

- At flere nydanskere blev medlem af frivillige organisationer og foreninger,
- At flere nydanskere blev aktive i forenings- og fritidslivet,
- At den sociale deltagelse blandt nydanskere, herunder deltagelse i sociale arrangementer og fællesskaber bl.a. omkring skole, hjem og arbejdsplads, blev styrket.

'Aktivt medborgerskab' bestod af delprojekter med etablering af fædreklubber, nyhedslæseklubber for kvinder og familieklubber i de deltagende kommuner. For alle tre type klubber har det været gældende, at det er vigtigt at samarbejde med andre lokale aktører, og at det giver flere ressourcer til at nå målet. Gode og aktive samarbejdspartnere sikrede både bedre rekruttering og forankring. Ofte førte samarbejdet også til andre projekter. Flere steder har der været en udskiftning i projektperioden af medarbejdere, hvilket har været en udfordring.

Mange af klubberne har haft succes med at få nogle af de frivillige medlemmer til at være ambassadører i lokalområdet, hvilket også medførte en bedre rekruttering til klubberne, da ambassadører har lettere adgang til målgruppen. Ansatte med en anden etnisk baggrund end dansk kunne have den samme funktion. Succes for klubberne med at opfylde målene blev bedst opnået ved at inddrage brugerne i planlægningsfasen.

Erfaringerne viser, at det er vigtigt, at undersøge hvilke tilbud, der er til målgruppen i lokalområdet. Er der f.eks. en velfungerende fædreklub, så er det meget svært at etablere en ny klub med et lidt andet fokus. Projektet har givet bedre indblik i målgruppens situation og livsbetingelser, hvilket vil gøre det lettere at målrette fremtidige tilbud. Flere af klubberne erfarede, at integration lykkes bedst, når etniske danskere også deltog aktivt i klubberne. Samtidig er det en udfordring at få klubbernes medlemmer til at komme på biblioteket, når beliggenheden er lidt væk fra boligområdet.

Eksempel 4:

Demokrati-café ved Biblioteket Sønderborg

Demokrati handler ikke kun om folketingsvalg hver fjerde år, men også om de mange demokratiske beslutninger borgerne i det danske samfund foretager i hverdagen. Uanset om det er en bestyrelse i en børnehave, en forenings generalforsamling eller fagforeningernes tillidsmænd, så reflekterer de det dybere demokratiske virke som er fundamentalt for måden samfundet er indrettet på.

Fundamentet for et velfungerende demokrati er en oplyst befolkning der har lige adgang til viden. Derfor spiller biblioteket en essentiel rolle i forhold til både at formidle de demokratiske principper og ved at stille den nødvendige viden til rådighed. Derfor har Biblioteket Sønderborg valgt at afholde demokrati-cafeer for netop at formidle ovenstående viden til nyankomne flygtninge og asylansøgere.

Formidling af de demokratiske principper kan betragtes som en forebyggende indsats i forhold til radikalisering. Målet med caféerne er at skabe rammer for debat og diskussion, og åbne øjnene op for hvordan man kan have indflydelse på beslutningerne der berører ens liv.

Der bruges i caféen blandt andet tid på at skabe et kendskab til det sociale liv i Danmark, med udgangspunkt i kulturen omkring foreningslivet. Der fokuseres også på værdien af uddannelse, med udgangspunkt i det danske uddannelsessystem, herunder relationen mellem skat, et gratis uddannelsessystem og SU. Her blev der også mulighed for at diskutere, hvordan man får vurderet sin uddannelse og kvalifikationer i Danmark.

Biblioteket havde relativt let ved at skabe kontakt til målgruppen. Kontakten gik egentlig gennem asylcenteret, men da mange flygtninge og asylsøgere i forvejen besøgte biblioteket, især for at gøre brug af bibliotekets internet, var det oplagt at skabe nogle flere tilbud til dem.

Forskellige fagpersoner deltog som oplægsholdere, eksempelvis et byrådsmedlem der kom og fortalte om det lokalpolitiske arbejde. Der er i alt blevet afholdt 20 caféer der har bearbejdet de demokratiske principper ud fra følgende 5 perspektiver: sundhed, uddannelse/job, valg, foreningslivet og bibliotekets virke. Et oplæg på ca. 20 minutter af en fagperson danner rammerne for den efterfølgende diskussion.

”På grund af den store succes vi har haft med demokrati-caféerne har vi været i stand til at inspirere andre biblioteker og institutioner til at lave lignende tiltag. Sønderborg kommunes Integration og Kompetence Center har for eksempel valgt at bruge demokrati-caféerne i deres nyetablerede Intro-forløb for nyankomne flygtninge. Centeret har dedikeret en hel dag til demokrati-café og til formidling af bibliotekets demokratiske rolle.” – Ahmad Joumaa, biblioteksassistent og integrationsmedarbejder, Biblioteket Sønderborg

Sprogcaféer for flygtninge og indvandrere

Sprogcaféerne er tænkt som en ekstra hjælp til nydanskere der gerne vil blive bedre til det danske sprog, og ydes som regel i samarbejde med frivillige, eksempelvis fra Dansk Flygtningehjælp, Venligboerne eller Ældresagen. Aktiviteterne kan være sprogtek, lektiehjælp (sprogelever), hjælp til at skrive eller få forklaret breve, hjælp med udfyldning af skemaer/blanketter, eller træning i læsning og udtale. Tilbuddet adskiller sig en smule fra deciderede lektiecaféer, idet målgruppen hovedsageligt er voksne flygtninge, og fordi lektiehjælp ikke altid er den primære aktivitet. Fokus er på at træne deltagerens evne til at føre hverdags samtaler på dansk, og at give deltagerne mulighed for at få afklaring på spørgsmål om dagligdagen i Danmark. Biblioteket bidrager blandt andet ved at stille de fysiske rammer til rådighed, samt at sørge for lidt forplejning såsom kaffe, te og frugt.

Eksempel 1:

Bibliotekscafé for flygtninge og indvandrere i Roskilde

Formålet er at skabe rammer for lokale fællesskaber og netværk, at sikre adgang til viden, læring og oplevelser lokalt, og at inddrage lokalbefolkningen i en fælles indsats for integration og socialt engagement. Tilbuddet understøtter målsætningerne om uddannelse, medborgerskab og inklusion via en styrkelse af Bibliotekernes rolle i lokalområdet.

Bibliotekscaféerne fungerer som sociale læringsarenaer, hvor flygtninge og indvandrere mødes med lokale frivillige til lektiehjælp, sprogtræning, socialt samvær og andre aktiviteter.

I samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og Boligselskabet Sjælland har man etableret Bibliotekscaféer på Jyllinge bibliotek, på Viby bibliotek og på Idrætsbiblioteket. I øjeblikket er ca. 30 frivillige engageret i projektet.

”Bibliotekscaféerne er en stor succes. De bliver flittigt anvendt af den tilsigtede målgruppe, og der engageres løbende nye frivillige. Det opleves at de lokale frivillige gør en stor indsats for at invitere nye borgere med til café møderne. De nye fællesskaber der dannes, udvides til nye netværk, borgerne imellem. Det opleves at brugernes behov er mange, og der er et stigende ønske om hjælp til juridiske og økonomiske spørgsmål. Her er samarbejdet med Dansk Flygtningehjælp meget brugbart idet de har et stort netværk og mange tilbud at trække på. Det koncept som er udviklet omkring Bibliotekscaféerne er simpelt, velfungerende og billigt, og kan let at kopieres.” – Melanie Holst, Udviklingskonsulent, Roskilde Bibliotekerne.

Kontaktpersoner: Maria Ardilsø og Melanie Holst

Eksempel 2:

Sprogcafé på Farum Bibliotek

I Furesø Kommune har der været sprogcafé i et meget velegnet lokale på Farum Bibliotek siden 2013. Sprogcaféens brugere bliver fortrolige med bibliotekets rum, og alle bibliotekets materialer er lige ved hånden i samtalen eller opgaveløsningen.

”Behovet opstod for ca. 4 år siden, da bibliotekarerne oplevede at skulle hjælpe flere og flere borgere med danskfaglige opgaver. På Farum Bibliotek havde der siden 2007 været en lektiecafé med et antal frivillige, og det var derfor naturligt at udvide med en sprogcafé for voksne. Bibliotekarerne gjorde målgruppen opmærksom på dette tiltag.”

Der er åbent 2 eftermiddage om ugen fra 15-17. Der skal ikke bestilles tid, man skal bare møde op med sit dansk-problem, stort eller småt. Både kaffen og hjælpen er gratis. I Sprogcaféen gives hjælpen oftest en-til-en, hvilket giver det mest optimale udbytte.

”Brugerne er indvandrere og flygtninge og kommer fra Somalia, Afghanistan, Iran, Irak, Polen, Rusland, Brasilien og Kina. Størstedelen er unge/ynge kvinder. (...) En del af brugerne går på det lokale sprogcenter og har behov for hjælp til deres lektier. Nogle kommer, fordi de selv synes, de har behov for hjælp til specifikke ting som samtaletræning, udtale, grammatik, osv. Nogle kommer for at få hjælp til at skrive jobansøgninger og udarbejde et CV. Andre har brug for hjælp til at forstå breve fra det offentlige.”

Biblioteket oplever en stor tilfredshed, glæde og taknemmelighed fra brugernes side, og de ønsker at kunne fortsætte med en-til-en hjælpen, da vi ser en stor fordel i at tage udgangspunkt i den enkelte – og vi ønsker fortsat at være i de meget velegnede lokale på biblioteket. De frivillige har tilkendegivet, at de føler en stor tilfredsstillelse ved at hjælpe, og man nærmest bliver ”helt høj” efter bare 2 timers indsats.

Korte beskrivelser af sprogcaféer fra forskellige andre kommuner:

Aalborg: ”På sprogcaféen mødes vi på tværs af kulturer og taler sammen over en kop kaffe. ”

København: ”I danskcaféen taler vi om de spørgsmål, I selv kommer med: sproglige problemer, uddannelse, arbejde, børn, spørgsmål, som opstår for en udlænding, der bor i Danmark og meget andet. ”

Hjørring: ”Sprogcafé for alle, der har lyst til at møde nye mennesker og tale sammen PÅ DANSK om livet og dagligdagen. ”

Roskilde: ”Formål: At skabe rammer for lokale fællesskaber og netværk, at sikre adgang til viden, læring og oplevelser lokalt, og at inddrage lokalbefolkningen i en fælles indsats for integration og socialt engagement. Tilbuddet understøtter målsætningerne om uddannelse, medborgerskab og inklusion via en styrkelse af Bibliotekernes rolle i lokalområdet. ”

Fredericia: ”vi [har] lige startet en samtalecafe op her på biblioteket, hvor der er knyttet 2 frivillige til. Vi blev inspireret af Skive Bibliotek, som vi læste om. Det har kørt 3 gange nu – meget lavpraktisk, har købt aviser for at have det som udgangspunkt for samtalen (Vi læser avisen sammen). Der har været 3-4 deltagere.”

Udstillinger, foredrag og arrangementer

Der er stor tradition på folkebibliotekerne til at bruge det fysiske biblioteksrum til aktuelle og relevante udstillinger, foredrag og arrangementer, og flere af disse har flygtninge og indvandrere som målgruppe eller emne.

Eksempel 1:

'Deltag i samtalen'.

Flygtninge møder danske borgere – dialogmøder og udstilling på biblioteket i Lejre, Odense, Roskilde og Herning.

Formål er, at understøtte konkrete behov hos flygtninge, der skal lære om dansk sprog og kultur, at formidle viden om aktuelle samfundsforhold, samt at facilitere en gensidig integrationsproces ved at tilbyde borgere, med forskellige kulturelle baggrunde, viden om hinanden.

Projektet, der er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, skal fremme viden om – og dialog mellem flygtninge og danske borgere, gennem en række fælles aktiviteter. Aktiviteterne munder ud i en stor vandrestilling, som dokumenterer borgermødet. Udstillingen viser portrætter af i alt 5 flygtninge og deres personlige historier, fra hvert deltagende bibliotek, som viser udstillingen simultant. Projektet har allerede fået stor omtale i landsdækkende medier. Ud over projektpartnerne, Lejre Bibliotek & Arkiv (projektejere), Odense Centralbibliotek og Vollsmose, Herning Centralbibliotek og Roskilde Bibliotekerne, har 13 andre biblioteker ønsket at udstille vandrestillingen.

Især udstillingen vakte stor interesse blandt danske borgere. Kombinationen af flygtningenes portrætter med deres personlige historier, har virket meget medrivende.

Der skal afsættes god tid til at opbygge tillidsforhold til de medvirkende flygtninge, inden portrætterne kan tages. Det har været givende at anvende det allerede opbyggede samarbejdsforhold til Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp, og anvende dem som gatekeepers i søgen efter deltagere. Det samme er gældende i forhold til de aktiviteter, der blev etableret.

Lejre Bibliotek & Arkiv er projektejere, og har modtaget godt 200.000 kr. fra Kulturstyrelsens Udviklingspulje for folkebiblioteker og pædagogiske læringscentre. Pengene dækker de fire deltagende bibliotekers udgifter til projektets aktiviteter. Derudover bidrager hvert bibliotek med lønomkostninger svarende til en måneds arbejdstimer.

Kontaktperson: Melanie Holst, udviklingskonsulent, Roskilde Bibliotekerne

Eksempel 2:

'A Million Stories' (EU-projekt december 2016- december 2018)

Hovedformålet med projektet er at styrke integrationsprocessen ved at øge forståelsen for kulturel - og religiøs diversitet mellem flygtninge og EU-borgere. Herudover vil projektet bære vidnesbyrd om den flygtningekrise, verden oplever lige nu. Ikke alene kan projektet skabe øget forståelse, flygtninge og EU-borgere imellem, men det kan også give et brugbart billede af de ruter flygtningene benytter, samt hvordan deres oplevelser påvirker deres situation og selvopfattelse.

Målgruppen forventes, at være fordelt således: offentligheden (ca. 60.000 mennesker), kulturmedarbejdere (ca. 500) og flygtninge (ca. 1000 +). Efterfølgende er det ambitionen at udbrede projektet til andre biblioteker, områder og lande med høje koncentrationer af flygtninge.

En pulje under Europakommissionen - Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) Creative Europe, har givet tilsagn om 200.000 Euro til et flygtninge-integrationsprojekt, under titlen 'A Million Stories'. 'A Million Stories' er et toårigt projekt, som ledes af Roskilde Bibliotekerne. Projektet har dannet partnerskaber med Bibliotekerne i Köln (Tyskland) og Malmø (Sverige), samt Future Library i Grækenland. Alle fire partnere indsamler og registrerer flygtningehistorier, der, via en digital platform, bliver gjort tilgængelige online, i forskellige former (tekst, lyd, videoklip mm.) og på forskellige sprog. Den digitale platform bliver tilpasset således, at de enkelte flygtninge kan bidrage efter eget ønske, sproglige færdigheder, hensigt med fortællingen osv. 'A Million Stories' -platformen vil understøtte dette ved at tilbyde følgende i sit interface:

Et 'digitalt bibliotek' bestående af:

- a) Teksthistorier, indhentet via interviews
- b) Historier bestående af fotografier, som repræsenterer flygtningenes oplevelser eller som har betydning for dem: et 'kulturelt museum'
- c) Lydoptagelser fra dem, som ønsker at formidle deres historie mundtligt
- d) Videooptagelser fra dem, som vil dele deres historier, og måske søger slægtninge, de har mistet kontakt til
- e) Interaktive aktiviteter, flygtninge og EU-borgere imellem
- f) Links til lokal information og integrationsaktiviteter i værtslandet
- g) Opslagstavle, der viser opdaterede statistikker, relevante nyheder

Den overordnede hensigt med projektets formidlingsformer er, at alle flygtninge kan bidrage, på lige fod, uanset afstamning og forudsætninger, og at deres bidrag bliver gjort tilgængelige for EU-borgere. Via den digitale platform får flygtninge altså både mulighed for at formidle deres oplevelser, historier og kulturer til EU-borgere og andre flygtninge, og for at få information om det værtsland, de er ankommet til.

Kontaktperson: Melanie Holst, udviklingskonsulent, Roskilde Bibliotekerne

Eksempel 3:

Odder Bibliotek inviterede på kaffe

Formål et er, at styrke integrationen ved at få danskere og flygtninge til at mødes og tale sammen.

Hvordan får vi danskere og flygtninge til at mødes og tale sammen? Sådan helt lavpraktisk. I Odder har vi, med biblioteket som facilitator, skabt mulighed for et uformelt møde mellem odderboere og flygtninge i kommunen en søndag i september 2015. Vi har kaldt det: "Odder inviterer på kaffe". Odderboerne er blevet opfordret til at åbne deres hjem og invitere et par flygtninge eller en hel familie på kaffe denne søndag. Flygtningene har fået tilbudt at besøge et dansk hjem og øve sig i det danske sprog. Biblioteket har stået for koordineringen, PR og spredning af det glade budskab samt tilmelding og matching af gæster med værter.

Vi har fået mange positive tilbagemeldinger på eventen fra begge sider, og dagen må betragtes som en succes. Mantraet for det hele har været: "Keep it simple".

Artikel om projektet på Bibliotekarforbundets hjemmeside:

<http://bf.dk/FagmagasinetPerspektiv/DeIDinViden/Artikler/2015/9/OdderInvitererPaaKaffe>

Eksempel 4:

'I Love You Freedom' - En oplysende kunstudstilling i Sønderborg

Som led i Statsbibliotekets projekt 'Nye Brugere? En 180° nytænkning af 'biblioteket' (<http://www.statsbiblioteket.dk/sbci/videncenterv/projekter/nye-brugere-en-180deg-nytaenkning-af-biblioteket/nye-brugere-en-180deg-nytaenkning-af-biblioteket>), lavede Biblioteket i Sønderborg en oplysningskampagne i form af kunstudstillingen 'I love you freedom', hvor lokal befolkningen blev oplyst om flygtningenes historie og baggrund med det formål at skabe en bedre forståelse for flygtningenes situation. Samarbejdet om kunstudstillingen gav samtidig flygtningene en god introduktion til bibliotekets mange muligheder.

Projektet havde to brede målgrupper: Sønderborgs lokalbefolkning og byens flygtninge.

Udbredelsen af kendskabet og invitationen til udstillingen var afhængig af målgruppen:

- lokale borgere via de alm. kommunikationskanaler som aviser, radio, plakater og flyers.
- flygtninge via mund-til-mund-metoden, og ved materiale trykt på arabisk.

"Det personlige netværk har haft en afgørende rolle i projektets succes."

"Det vigtigste og mest udfordrende i projektet var at få organiseret arbejdet, idet vi havde mange samarbejdspartnere og projektdeltagere. Vi brugte SCRUM-metoden fra projektledelsesfaget." – Ahmad Joumaa, biblioteksassistent og integrationsmedarbejder, Biblioteket Sønderborg